

Rovdyrbloggen

Foto Tore Kåven / SNO

Gullsjakal i Norge – hva nå?

Det er registrert en ny rovdyrart i Norge, nemlig gullsjakal! I fjor sommer ble verdens nordligste observasjon av gullsjakal gjort i Finnmark av Statens Naturoppsyn. Hva bør Norge gjøre nå?

John Odden og John Linnell
SENIORFORSKERE I NINA

Mandag 08. mars 2021 - 09:55

Gullsjakal er et hundedyr vi vanligvis finner lenger sør i Europa, og i områder lenger øst i Midtøsten og sentral- og sørlige deler av Asia.

Vi tipper karen fra Statens naturoppsyn gnei seg i øya både en og to ganger da han i fjor sommer sjekket minnebrikken fra viltkameraet sitt i Lakselv i Finnmark, og oppdaget dette hundedyret ([Se sak fra NRK](#)). Det er ikke akkurat hverdagskost å registrere nye pattedyrarter i Norge.

Ekspanderer nord- og vestover i Europa

I Europa har gullsjakalen historisk vært utbredt helt sør i Europa, i landene langs Middelhavet og Svartehavet. De siste tiårene har imidlertid arten ekspandert nord- og vestover i Europa. Ikke bare har de tatt tilbake områder de historisk har

vært utryddet fra, de har også begynt å dukke opp stadig lenger nord i Europa. På 1980- og 90-tallet begynte arten å dukke opp i land som Ungarn og Østerrike. De siste ti årene har streifdyr blitt observert i Tyskland, Polen, de baltiske landene, Tsjekkia, Danmark, Sveits, Italia, Frankrike og Nederland. I 2019 ble den første gullsjakalen observert i Finland, og nå har en altså tatt turen til Finnmark.

Hva er årsaken til ekspansjonen? En årsak kan være knyttet til de milde vintrene med mindre snø forårsaket av de menneskeskapte klimaendringene. Gullsjakalen er ikke godt egnet for våre kalde vintre med dyp snø med sine relativt korte ben og små poter. Pelsen er heller ikke tilpasset kalde vintre. I tillegg er mangelen på store rovdyr, og særlig ulv, lansert som en mulig årsak. Da tetthet og utbredelse av ulv og andre store rovdyr i Europa gikk ned, så åpnet dette for et fenomen vi i økologien kaller «mesopredator release», hvor de største rovdyrene undertrykker de mellomstore (rev, gullsjakal mm.) ved å drepe dem og konkurrere om ressurser. Det er også pekt på at vi oppdager slike spredere lettere i dag enn før, siden det nå står viltkameraer ute i mange områder i Europa. Vi har i dag ikke de eksakte svarene, men det kan være en kombinasjon av flere faktorer.

Gode spredere

Sjakalen som ble observert i Finnmark, er sannsynligvis et ungt individ på spredning fra sørøst. Hundedyrene er generelt svært gode spredere. Det finnes eksempler på ulver som har gått mer enn 1000 kilometer i luftlinje fra stedet de er født, men også de mindre slektningene fjellrev kan gå langt. For to år siden gikk en fjellrev med GPS-sender fra Svalbard til Ellesmere Island i Canada, en avstand som blir mer enn 3500 km ([se sak fra NRK](#))! Det er derfor ikke helt uventet at individer av gullsjakal skulle kunne dukke opp også i Skandinavia.

Vi vet ikke hvor dette individet kommer fra. Det nærmeste observasjonen vi kjenner til var i Oulu i Finland rett før jul, og den nærmeste kjente reproduksjonen er i Estland.

Kan leve i mange områder

Gullsjakalen er en generalist som klarer seg i mange typer habitater, fra neste ørkenlignende og åpne områder til skogkledte områder. De kan leve i områder som er svært påvirket av mennesker. Sør i Europa lever de typisk nært dyrket mark og våtmarker med tilstrekkelig skjul.

Om natten kan de gjerne ta seg turer nær oss mennesker og spise søppel, åtsler og etterlatenskaper fra husdyr. Faktisk utgjør dette 40 prosent av dietten til gullsjakalene i Europa

Fakta om gullsjakal

Størrelse: Hanner: 9-15 kg, Tisper: 8-12 kg Utseende: Vanligvis gul til blekt gullfarget med brune hårspisser emn fargen i pelsen kan variere. Kroppen er 84-105 centimeter lang.

Hva gjør vi nå?

Gullsjakalen skaper hodebry for mange land i Europa der den dukker opp, og mange land lurer på hvordan de skal forholde seg til en ny art de aldri før har hatt i sin lokale fauna. De fleste land som registrerer arten for første gang, har samme umiddelbare reaksjon som Norge – det vil si å behandle det som en uønsket fremmed invasiv art. Gullsjakalen ekspanderer imidlertid naturlig og er en art som «forekommer naturlig på stedet» i hht Naturmangfoldloven og Bernkonvensjonen. Norge kan dermed ikke forvalte gullsjakalen som en fremmed art, slik vi for eksempel gjør med mårhund. Den generelle hensikten med

Naturmangfoldloven er at alle naturlig forekommende arter (og de som kommer naturlig etter at miljøet/klimaet endrer seg), skal få leve. Selv om jakt på dem er tillatt, kan man derfor antagelig ikke forhindre etablering og langsiktig levedyktighet. Det er derfor sannsynlig at Norge må akseptere at gullsjakaler er en ny norsk art som vi må lære å leve med på en eller annen måte.

Det er foreløpig ingen ting som tyder på at gullsjakaler vil yngle i Norge, og det er langt fram til vi kan snakke om veletablerte bestander. I møte med klimaendringer og andre miljøforandringer er det imidlertid klart at gullsjakaler vil komme igjen, som mange andre arter også vil gjøre. Vi må ha en klar ide om hvordan vi vil ønske dem velkommen, som er basert på et solid moralsk, juridisk og logisk grunnlag.

Les mer :

Arnold, J., Humer, A., Heltai, M., Murariu, D., Spassov, N. and Hackländer, K. 2011. Current status and distribution of golden jackals *Canis aureus* in Europe. *Mammal Review* 42: 1-11.

Ćirović, D., Penezić, A. & Krofel, M. 2016. Jackals as cleaners: Ecosystem services provided by a mesocarnivore in human-dominated landscapes. *Biological Conservation* 199: 51-55

Krofel, M., Giannatos, G., Ćirović, D., Stoyanov, S. and Newsome, T. 2017. Golden jackal expansion in Europe: a case of mesopredator release triggered by continent-wide wolf persecution? *Hystrix, the Italian Journal of Mammalogy* 28(1): 9-15.

Newsome, T., Greenville, A., Ćirović, D. et al. Top predators constrain mesopredator distributions. *Nat Commun* 8, 15469. 2017.
<https://doi.org/10.1038/ncomms15469>

Trouwborst, A., Krofel, M. & Linnell, J.D.C. Legal implications of range expansions in a terrestrial carnivore: the case of the golden jackal (*Canis aureus*) in Europe. *Biodivers Conserv* 24, 2593–2610 (2015). <https://doi.org/10.1007/s10531-015-0948-y>

[BLOGG](#)[ROVDYRBLOGGEN](#)

We were unable to load Disqus. If you are a moderator please see our [troubleshooting guide](#).

Om forskning.no

- [Forskning.no](#) er en nettavis med norske og internasjonale forskningsnyheter.
- [UNG.forskning.no](#) er nyheter om forskning for barn og unge.
- [Forskning.no](#) gis ut under [Redaktørplakaten](#).
- Ansvarlig redaktør / daglig leder: Nina Kristiansen, tlf 414 55 513 / nina@forskning.no
- Redaksjonssjef: Bjørnar Kjensli, tlf 942 43 567
- [Personvernerklæring](#)

Kontakt oss

epost@forskning.no / tlf 22 80 98 90

Redaksjonen – ansatte

Annonser/stillingsmarked:

Preben Forberg, tlf 413 10 879

Sandakerveien 24 C, Bygg D3

Pb 5 Torshov, 0412 Oslo

Følg oss

[@forskningno](#)

[/forskning.no](#)

[/UNG.forskning.no](#)

[/ScienceNorway.no](#)

forskning.nos eiere

Akvaplan-niva

Artsdatabanken

De nasjonale forskningsetiske komiteene

De regionale forskningsfondene

Diku – Direktoratet for internasjonalisering og kvalitetsutvikling i høyere utdanning

Fafo

Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfinansiering

Forsknings- og utviklingsavdelingen, Psykisk helse og rus, Vestre Viken HF

Forsvarets forskningsinstitutt

Framsenteret

Fridtjof Nansens Institutt

GenØk – Senter for biosikkerhet

Handelshøyskolen BI

Havforskningsinstituttet

Høgskolen i Innlandet

Høgskolen i Molde

Høgskolen i Østfold

Høgskulen i Volda

Høgskulen på Vestlandet

Høgskolen Kristiania

Institutt for samfunnsforskning

KS FoU

Kompetanse Norge

Kriminalomsorgens høyskole og utdanningscenter KRUS

Meteorologisk institutt

NIBIO

NIKU Norsk institutt for kulturminneforskning

NILU - Norsk institutt for luftforskning

NLA Høgskolen

NMBU - Norges miljø- og biovitenskapelige universitet

NORSØK – Norsk senter for økologisk landbruk

NSD – Norsk senter for forskningsdata

NTNU

Narviksenteret

Nasjonal kompetansetjeneste for aldring og helse

Nasjonalforeningen for folkehelsen
Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (NKVTS)
Nasjonalt senter for e-helseforskning
Nasjonalt senter for kvinnehelseforskning
Nasjonalt utviklingscenter for barn og unge - NUBU
Nofima
Nokut
Nord universitet
Nordlandsforskning
Noregs vassdrags- og energidirektorat (NVE)
Norges Geotekniske Institutt
Norges Handelshøyskole
Norges forskningsråd
Norges geologiske undersøkelse
Norges idrettshøgskole
Norsk Polarinstitutt
Norsk Regnesentral

Norsk Romsenter
Norsk Utenrikspolitisk Institutt
Norsk institutt for naturforskning (NINA)
Norsk institutt for vannforskning (NIVA)
Opplysningskontoret for Meieriprodukter
OsloMet – storbyuniversitetet
RBUP Øst og Sør
Ruralis – Institutt for rural- og regionalforskning
SINTEF
Senter for grunnforskning (CAS)
Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteter
Simula Research Laboratory
Statens Vegvesen FoU
Statped
Sykehuset Innlandet HF
Tannhelsetjenestens kompetansesentre
Telemarksforskning
UiT Norges arktiske universitet
Universitetet i Agder
Universitetet i Bergen
Universitetet i Oslo
Universitetet i Stavanger
Universitetet i Sørøst-Norge
Universitetssenteret på Svalbard (UNIS)
Vestlandsforskning
Veterinærinstituttet
Vitenskapskomiteen for mat og miljø

Powered by Labrador CMS